

Особливо ефективним є використання студентами в процесі наукової роботи графічних засобів. Так, наприклад, при огляді нової літератури студент може заощадити час. Тут у нагоді стане графічне відображення матеріалу, яке показує зв'язки між основними поняттями та категоріями, що цікавлять його.

Викладачеві також бажано вміння володіти графічною мовою при розробці лекційного курсу. Наприклад, при вивченні теми «Облік необоротних активів» можна представити графічну інтерпретацію методів нарахування амортизації і їхній вплив на фінансовий результат господарської діяльності підприємств.

Для того, щоб результати навчального процесу були високоякісними, необхідно застосовувати різні методи та інструменти на кожному етапі навчального процесу. При цьому загальна висока ефективність роботи ВНЗ значною мірою визначається високою ефективністю кожного із застосованих методів навчання.

**Т. Ф. Гордєєва**, канд. екон. наук, доцент  
кафедри міжнародного менеджменту

## **ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ**

Одним з чинників формування спеціаліста високого рівня є обсяг знань і вмінь, накопичених студентами під час навчання у ВНЗ. У зв'язку з постійним зростанням обсягів інформації та вимог до компетенції і навичок майбутніх фахівців, з одного боку, та обмеженням часом, відведеним на опанування кожної навчальної дисципліни, з іншого, перед викладачами постійно постає проблема підвищення ефективності пізнавальної діяльності студентів.

Основними складовими інтенсифікації навчального процесу можуть бути: а) оптимальний розподіл аудиторних годин між лекціями та семінарськими (практичними) заняттями; б) підвищення обсягу і значущості самостійної роботи студентів; в) залучення всіх студентів до активної роботи в процесі вивчення дисципліни шляхом використання різних способів організації проведення практичних занять; г) система перевірки знань і способів їх оцінювання.

При наявності навчальних і навчально-методичних посібників належного рівня час, відведений на лекції, повинен бути достатнім для викладення базових концепцій дисципліни, найбільш складного для розуміння матеріалу, нової інформації, що відсут-

ня у навчально-методичних посібниках. Основний акцент повинен робитися на самостійній роботі студентів і на семінарських (практичних) заняттях. Завдання викладача в цих умовах — координувати та скеровувати пізнавальний процес студентів.

Самостійна робота студентів має включати підготовку рефератів, що поглиблюють або розширюють певні питання за темами дисципліни, виконання творчих робіт, самостійне опрацювання матеріалу, не висвітленого в лекціях.

Важливу роль в активізації пізнавальної діяльності студентів відіграють семінарські (практичні) заняття та форми їх організації. Завданням такого заняття повинно бути не тільки перевірка знань студентів, отриманих ними на лекціях або в процесі самостійної підготовки до цього заняття, але й набуття студентами додаткових знань під час обговорень, дискусій, повідомлень, презентацій рефератів та творчих робіт.

Прискорити перевірку знань студентів можна шляхом проведення поточних контрольних робіт у тестовій формі, що дозволить з мінімальними витратами часу під час практичних занять проконтролювати та оцінити рівень засвоєння всіма студентами групи певного матеріалу, а також сприятиме регулярній підготовці студентів до практичних занять. Тести дають можливість ефективніше використовувати аудиторний час.

Формами активізації проведення семінарських (практичних) занять є презентація рефератів або творчих робіт, виступи студентів з проблемними питаннями та їх колективне обговорення, організація заняття у формі конференції, ведучим якої також є студент групи, пошук шляхів розв'язання проблем малими групами та їх обговорення тощо.

Контроль знань студентів повинен бути систематичним та об'єктивним. Останнє досягається різноманітністю завдань за складністю та типами розумової активності (аналіз, порівняння, прогнозування, обґрунтування, виявлення проблем, пошук шляхів подолання проблем, творчий пошук, інтерпретація фактів, викладення фактичного та нормативного матеріалу тощо). Крім знань практичні заняття повинні генерувати у студентів необхідні риси сучасного спеціаліста такі, як сміливість, наполегливість, самостійність прийняття рішень, оригінальність, пошук нестандартних підходів.

Накопичувальна система балів в процесі поточного контролю знань сприяє своєчасній підготовці студентів до практичних занять.

Гармонійне комбінування різних методів активізації пізнавальної діяльності значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу студентами.